

Zbrojovka Colt v době před druhou světovou válkou. Byla to obrovská firma s tehdy astronomickým kapitálem přes 84 000 000 dolarů.

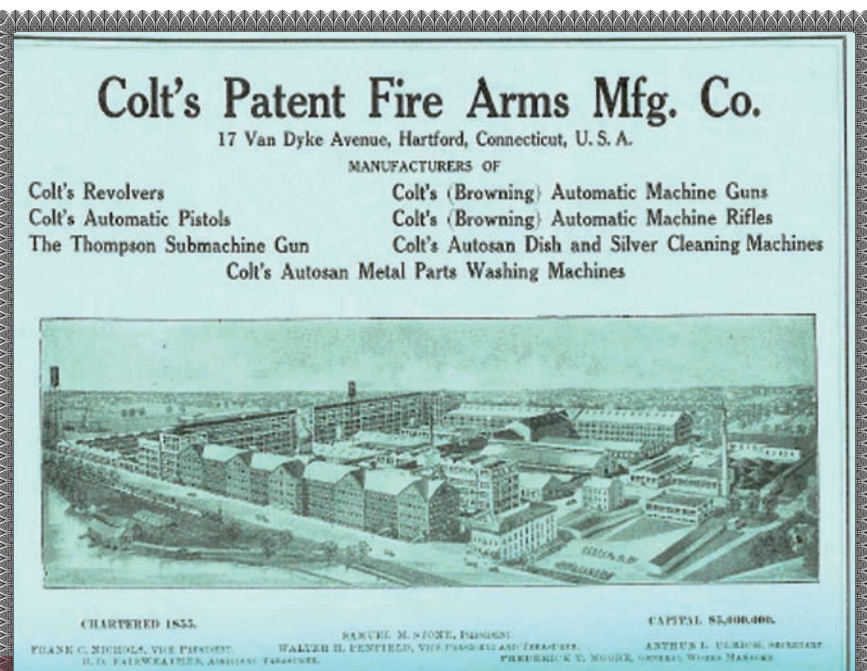

Samuel Colt

Jedna z výrobních hal v roce 1883

Colt

včera a dnes

Často se uvádí, a tvrdí to i dnešní společnost používající značku Colt, že tato legendami opředená firma vznikla v roce 1836. To ale není tak úplně pravda. Geniální průkopník moderní průmyslové výroby Samuel Colt (1814-1862) skutečně začal s výrobou svých zbraní v roce 1836, ovšem tehdy to bylo ještě v Patersonu (New Jersey). Firma, která ani nenesla jeho jméno, však ukončila činnost už v roce 1842. Teprve v roce 1855 Samuel Colt otevřel nový, na svou dobu moderní a pokrokový závod ve svém rodném Hartfordu ve státě Connecticut, postavený „na zelené louce“ na břehu řeky, jejíž jméno stát nese. Colt's Patent Fire Arms Manufacturing Company byla sice akciová společnost, ale až do zakladatelovy smrti byla fakticky v jeho osobním vlastnictví. A zároveň právě toto byla ona zbrojovka, ve které se sice později vystřídal spousta různých vlastníků, ale fakticky funguje bez přestávky a přibližně ve stejné lokalitě až dodnes.

Samuel Colt za svého života vyrobil asi 400 000 zbraní. V roce 1862 přešlo vlastnictví v tehdejší odhadované hodnotě asi 15 000 000 dolarů na o 12 mladší vdovu Elizabeth A. Coltovou. V roce 1864 zničil prakticky všechny výrobní objekty požár, který způsobil škodu za tři miliony dolarů a zahynul při něm člověk. Výroba zbraní se na tři roky zastavila, než z ruin vyrostl nový závod. Z hlediska výroby i prodeje následovalo šťastné období. Vždyť od roku 1873 se například vyráběl nejslavnější revolver se značkou Colt, model SAA (Peacemaker). Do roku 1941 jich brány hartfordského závodu opustilo víc než 350 000. Zbrojovka, která si vybudovala celosvětově významné postavení, vždycky věnovala velkou pozornost možnosti získání vojenských zakázek. Činila to i dřív, ale posléze se jí velmi vyplatila spolupráce s Johnem M. Browninem (od roku 1895), a to nejen v podobě jeho pistolí. Zlaté časy nastávaly v období všech válek, které kdy

Spojené státy vedly; například v roce 1942 měla firma na 15 000 zaměstnanců.

Od roku 1901 se ovšem ve vlastnictví Coltovy společnosti střídají různí investoři a investiční společnosti, jejichž jediným, byť samozřejmým cílem je na tomto vlastnictví nějak vydělat. V dobách tučných se to dařilo, jindy zase méně. V roce 1952 skončila válka v Koreji a firma, která mimochodem do té doby vyrobila pro americké ozbrojené síly 2 500 000 pistolí Colt M1911 A1, stála před úpadkem. V roce 1955 ji zachránilo jenom převzetí společností Penn-Texas Corporation, která se nakonec přejmenovala na Colt Industries. Z hlediska vlastníků bylo štěstí, že se v plné síle rozhořela vietnamská válka a zároveň že od roku 1960 měla firma Colt ve svém sortimentu zase jednou vhodný výrobek – pušku AR-15, bezprostředně následovanou vojenskou plně automatickou M16.

Americké ozbrojené síly nakupovaly M16 už od roku 1961, a to i pro jihovietnamskou armádu. Oficiálně je v roce 1964 zavedlo letectvo, v roce 1965 US Army (jako XM16 E1) a v roce 1967 námořní pěchota (modifikovaný model M16 A2). Pro firmu Colt nastala zase zlatá éra, kterou tak úplně nezkalilo rozhodnutí vlády USA o vyřazení pistolí M1911 A1 z výzbroje ozbrojených sil z roku 1984. Skutečné úderky přišly teprve v letech 1986 a 1988: v prvním případě to byla revolta zaměstnanců se střídajícími se stávkami a stávkovými pohotovostmi, která, jak se ukázalo, měla trvat celé čtyři roky, v druhém případě pak ukončení zakázek na výrobu pušek M16. Kolik se jich za víc než čtvrtstoletí v Hartfordu vyrobilo, není přesně známo, ale určitě to bude velmi pod-

Shora dolů pušky M16 A1, M16 A2, M4 a M16 A2

statný díl z celkové dosavadní osmimiliónové produkce.

Firma během dvou let zase dvakrát vystřídala majitele: od roku 1990 patřila sdružení soukromých investorů, státu Connecticut a společenství vlastních zaměstnanců. Je možné, že právě v této době se zrodilo rozhodnutí o podstatné redukci velikosti firmy tak, aby odpovídala předpokládané snížené potřebě zbraní v nové éře po skončení studené války. Každopádně v roce 1994 byl uzavřen výrobní závod v Hartfordu a výroba byla převedena do zbrusu nových objektů v nedalekém New Hartfordu. To už od roku 1993 zbrojovka měla také nový nosný výrobní program: útočné pušky (karabiny) M4. Kupodivu ji to nezachránilo před další hrozbou bankrotu; musela se najít jiná skupina investorů, která ji převzala i s jejími dluhy.

Objem výroby už ale nikdy potom nedosáhl dřívějších rozměrů. Ekonomicky byly nejzajímavější pušky M4 a M4 A1, kterých ozbrojené síly USA požadovaly kolem 20 000 kusů ročně; celkem se jich v New Hartfordu vyrobilo asi 250 000. Ostatní vojenské zakázky byly mnohem menšího rozsahu – například od roku 1997 úpravy 60 000 pušek M16 A1 na verzi A2. Přes celkem pozitivní vývoj firma opět měnila majitele. V roce 2002 došlo k reorganizaci a vznikly dva nové subjekty: Colt Defense LLC (LLC = s. r. o.) se zaměřením na zbraně pro armádu a policii a Colt's Manufacturing Co. LLC k uspokojování požadavků civilního trhu. Oba subjekty jsou majetkem společnosti New Colt Holding a ve skutečnosti operují

Obranná pistole Colt Defender Plus ráže 45 Auto ze současné firemní nabídky

v těsné součinnosti. Ostatně i adresy a webové stránky mají společné.

V dubnu 2007 byla ukončena vládní zakázka na dodávky pušek M4 a vojenský program firmy od té doby žije, protože export ani dodávky náhradních dílů nemohou naplnit kapacitu. Asi v souvislosti s tím je firma od léta 2007 opět na prodej (pokud už mezitím nedošlo k nějaké utajenější změně vlastnických vztahů).

Přinejmenším od 90. let minulého století se zdá, jakoby firma Colt nedokázala držet krok s civilním trhem. Na jedné straně redukovala výrobní sortiment, aniž by ho na druhé straně dokázala doplňovat prodejně zajímavými produkty – vezměme si například na přelomu tisíciletí obchodně zcela neúspěšné epizody s „revolučními“ pistolemi Colt All American 2000 nebo s pistolemi Colt Z40 (tato druhá, celkem zajímavá konstrukce vznikla jako pro-

Budovu z roku 1919 čeká demolice. Na původním místě legendární zbrojovky vznikne národní park Coltvil.

dukt spolupráce s Českou zbrojovkou Uherský Brod, ale firma Colt nezvládla marketing a nakonec odstoupila od smlouvy).

Současnou nabídku pistolí Colt tvoří osm základních modelů M1911 A1 v rážích 45 Auto a 38 Super, šest provedení revolverů SAA (včetně neobvyklých ráží 22-20, 38-40 a 44-40) a pět typů sportovních pušek na bázi AR15/M4. Ani tento omezený sortiment zřejmě nejde nijak zvlášť na odbyt. Například v roce 2005 firma Colt vyrobila a prodala zhruba 16 000 pistolí, 3000 revolverů a něco přes 2000 civilních pušek, takže jí patřilo až 24. místo mezi ostatními americkými výrobci civilních zbraní. V roce 2006 byly výsledky velmi podobné. Skuteční giganti už se nejmenují Colt...

Vedení firmy zřejmě doufá, že ji zachrání zakázka na armádní zbraň jednotlivce nové generace. Společnost Colt kvůli tomu dokonce v roce 2004 vstoupila do právního sporu s fir-

mami Bushmaster a Heckler & Koch, ale nikdo nemůže ani odhadnout, jak dlouho ještě může takové čekání na zakázku trvat a zda Colt nakonec bude zase vítězem.

Přemysl LIŠKA
Foto archiv autora